

TER ONDERTEKENING

Aan: MPVO

**Kansengelijkheid en
Onderwijsondersteuning**

Van
5.1.2.e

Datum
10 april 2023

Referentie
37812195

Bijlagen
3

nota

NtO Aanbieding rapport 'Schoolkosten en kansengelijkheid in het vo'

Aanleiding

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) heeft 31 maart jl. het themarapport *Schoolkosten en kansengelijkheid in het vo* aan u aangeboden. Conform artikel 6, derde lid, van de Regeling inspectie van het onderwijs, dient u dit rapport – al dan niet vergezeld van een beleidsreactie – binnen vijf weken naar de Tweede Kamer te verzenden. Gelijktijdig wordt het rapport door inspectie gepubliceerd.

Bij deze nota vindt u de aanbiedingsbrief, het rapport en de aanbiedingsnota van de inspectie. In de nota vindt u een korte samenvatting van het rapport.

Geadviseerd besluit

Bij akkoord met verzending graag bijgevoegde Kamerbrief van ondertekening voorzien.

Kernpunten

Samenvatting van het rapport

- Het rapport geeft resultaten van het onderzoek naar communicatie in schoolgidsen over de ouderbijdrage (de inspectie ziet erop toe dat scholen in schoolgidsen op de juiste wijze communiceren over de vrijwillige ouderbijdrage en geeft herstelopdrachten als dit niet het geval is). Daarnaast geeft het rapport een reflectie op de onderliggende problematiek van oorzaken voor het niet-naleven van de wet. Ook doet de inspectie aanbevelingen aan alle betrokkenen.
- De meest prominente conclusie is dat driekwart van de onderzochte schoolgidsen niet of onvolledig communiceert over wat de wet vraagt op het punt van schoolkosten.
 - Slechts een kwart van de schoolgidsen geeft duidelijk aan dat de ouderbijdrage vrijwillig is en dat leerlingen niet kunnen worden uitgesloten als er geen vrijwillige ouderbijdrage betaald is.
 - De helft van de schoolgidsen biedt geen alternatief aandien, indien bijvoorbeeld een device moet worden aangeschaft om onderwijs te volgen (NB: het kan zijn dat scholen dit wel aanbieden, maar hierover niet in de schoolgids communiceren).
- De meest genoemde factoren die meespelen bij bovenstaande zijn (volgens scholen en de betrokken organisaties):
 - Onduidelijkheid in de invulling van de wetgeving over wat er wel en niet aan ouders/ verzorgers gevraagd mag worden.

- Scholen ervaren discrepantie tussen het voldoen aan de wens van ouders en leerlingen om een breed aanbod te realiseren en het voldoen aan de wetgeving voor de ouderbijdrage.
- De diversiteit van het aanbod waarvoor een bijdrage aan ouders wordt gevraagd is groot waardoor scholen het lastig vinden om eenduidig en vroegtijdig te communiceren over de te verwachten kosten/ bijdrage. De communicatie over schoolkosten en de ouderbijdrage vindt via verschillende kanalen plaats, de schoolgids is daarbij voor scholen niet de belangrijkste (in dit onderzoek ligt wel de focus op de communicatie in de schoolgids, vanwege de wettelijke taak van de inspectie om daarop toe te zien).
- Vrijwel alle betrokkenen vinden dat alle leerlingen aan alle onderdelen van het aanbod dat de school biedt, moeten kunnen meedoen aan schoolactiviteiten, ook als ouders de bijdrage niet betalen.
- **Aanbeveling:** Voer in het onderwijs (vanuit OCW met scholen, besturen, onderwijsorganisaties) opnieuw het gesprek over welke onderwijsactiviteiten scholen moeten, mogen of willen realiseren en de nut en noodzaak daarvan.
- **Aanbeveling:** Onderzoek of de nieuwe wetgeving rondom de vrijwillige ouderbijdrage in de praktijk ook de gewenste effecten heeft op gebied van o.a. kansengelijkheid.
- **Aanbeveling:** Maak vanuit het ministerie van OCW duidelijk over welke kostenposten scholen wel of niet een vrijwillige ouderbijdrage mogen vragen (en welke bv. onder de rijksbekostiging vallen).

Inhoudelijke beleidsreactie aan de TK

- In de Kamerbrief Visie kansengelijkheid funderend onderwijs van 10 maart jl. hebt u aangekondigd het onderzoek naar de hoogte en ontwikkeling van schoolkosten (hierna: schoolkostenmonitor) te willen afwachten alvorens het doen van een uitspraak over eventuele limitering van de vrijwillige ouderbijdrage n.a.v. de motie van het lid De Hoop (PvdA).¹
- De resultaten van de schoolkostenmonitor worden begin juni verwacht. Vanuit Beleid wordt gewerkt aan de voorbereiding van besluitvorming, die rond de zomer aan u zal worden voorgelegd.
- Het voorstel is dan ook om bijgevoegd rapport van de inspectie zonder inhoudelijke beleidsreactie naar de TK te versturen, met de mededeling dat u hierop zult ingaan in een komende brief waarin u ook komt met een voorstel over eventuele limitering van de vrijwillige ouderbijdrage.
- Wij zullen met COM een woordvoeringslijn afstemmen indien er na publicatie van het rapport toch vragen komen.

Toelichting

¹ Kamerstukken II 2022/23, 31293, nr. 660

Aanleiding en opzet van het onderzoek

- Dit rapport is het product van het project schoolkosten dat de onderwijsinspectie in het vo in augustus 2021 is gestart. Het project is gestart vanuit het thema kansengelijkheid als monitoring op de effecten van de nieuwe wetgeving rond de ouderbijdrage (en schoolkosten) zou moeten bijdragen aan een grotere kansengelijkheid op scholen. In augustus 2021 trad de Initiatiefwet van Kwint (SP) en Westerveld (GL) in werking. Met deze wet werd geregeld dat alle kinderen aan al het aanbod mee moesten kunnen doen, ook in het geval dat ouders de vrijwillige ouderbijdrage niet betalen.
- De inspectie heeft 160 schoolgidsen van scholen in het voortgezet onderwijs onderzocht aan de hand van twee onderzoeksvragen:
 - Is het helder dat de ouderbijdrage vrijwillig is en geen consequenties heeft voor het kind, als het gaat om deelname aan activiteiten?
 - Indien een bijdrage wordt gevraagd: is het duidelijk om hoeveel kosten het gaat en ten bate van welke activiteiten?
- De bevindingen op basis van het onderzoek naar schoolgidsen zijn besproken met betrokkenen in de vorm van rondetafelgesprekken (42 deelnemers), onder andere: schoolleiders, vertegenwoordigers MR, ouders, schoolbesturen, en vertegenwoordigers van onderwijsorganisaties en aanverwante partijen.

Overige relevante informatie

- In juli 2022 heeft de inspectie al een vooraankondiging gedaan van de resultaten in de Volkskrant. Als reactie hierop hebt u, op verzoek van de TK, een brief gestuurd naar de Kamer met hierop een reactie (en daarna een rectificatie aangaande het toezicht van de inspectie hierop).²
- U ontvangt na het meireces ook een nota met daarin vraag om besluitvorming om van een aantal kostenposten te specificeren of scholen hiervoor een vrijwillige ouderbijdrage mogen ontvangen (o.a. kluisjes en mediatheek).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

² Kamerstukken II 2022/23, 31293, nr. 642 en Kamerstukken II, 2022/23, 31293, nr. 646